

Effectmeting advies De stad is meervoud

NB De stad is meervoud was onderdeel van een vierjarig adviesprogramma. Deze effectmeting richt zich op het effect van het advies maar noemt ook de effecten van relevante activiteiten uit het programma.

Laatste update: mei 2021

Naam en publicatiedatum advies

De stad is meervoud, 13 mei 2019

Korte omschrijving van het advies

De RKC roept in het advies 'De stad is meervoud' de gemeente, de cultuursector en individuele instellingen op om werk te maken van inclusiviteit. In het advies beschrijft de raad welke kansen dat biedt voor de sector en de stad.

Aanleiding

Rotterdam is een jonge stad met 170 nationaliteiten. Maar de cultuursector is nog te weinig een afspiegeling van de Rotterdamse bevolking. De RRKC constateert dat er een kloof is tussen de gesubsidieerde instellingen die grotendeels eurocentrisch en traditioneel zijn, en het informele veld dat van nature cultureel diverser en inclusiever is. Tussen deze twee circuits is weinig uitwisseling en doorstroom. Juist de combinatie van die twee werelden is echter de kracht van Rotterdam. Een inclusieve cultuursector maakt de stad aantrekkelijker voor bedrijven en nieuwe inwoners. Culturele instellingen die meer inclusief werken vergroten hun publieksbereik en daarmee de eigen inkomsten. In een meer inclusieve cultuursector kan nieuw talent zich beter ontwikkelen en een praktijk opbouwen in Rotterdam.

Oproep aan gemeente

In het advies vraagt de RRKC het college van B&W om een uitvoeringsagenda inclusiviteit op te stellen. De gemeente Rotterdam kan inclusiviteit meetbaar maken en opnemen in de subsidievoorwaarden. Om te beginnen voor het Cultuurplan 2021-2024. De administratieve last voor het aanvragen van een subsidie kan naar beneden. Een coach vanuit de gemeente kan nieuwe subsidieaanvragers begeleiden en wegwijs maken en een gereserveerd gedeelte van het cultuurbudget voor vernieuwing is nodig. Daarnaast kan de gemeente helpen in het vinden van productie- en presentatieruimte voor nieuwe makers.

Oproep aan cultuursector als geheel

De Rotterdamse cultuursector kan in zijn geheel leren van partnerships met inclusieve makers of organisaties door expertise en kennis uit te wisselen. De RRKC ziet inclusiviteit als een voortdurende beweging. De cultuursector heeft eerder het initiatief genomen om samen te werken op het gebied van publieksbereik en governance. Met een zelfde initiatief kan inclusiviteit structureel onder de aandacht blijven.

Oproep aan individuele instellingen

Een aantal Rotterdamse culturele instellingen onderzoekt actief de vooroordelen die leven binnen de eigen organisatie. Een echte verandering op het gebied van inclusiviteit is alleen mogelijk als de hele organisatie het belangrijk vindt daar prioriteit aan te geven en er tijd en middelen beschikbaar voor te maken. Organisaties moeten zelf een visie, ambities en een concreet stappenplan opstellen en deze regelmatig toetsen.

Stakeholders

POLITIEK:

- Wethouder Cultuur
- Afdeling Sport & Cultuur
- College van B&W
- Gemeenteraad (ZOCS)
- Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- OCW

- G4
- Gemeente Schiedam
- Gemeente Tilburg

EXTERN: SAMENWERKENDE INSTELLINGEN

- LKCA
- Amsterdams Fonds voor de Kunsten
- Fonds Podiumkunsten
- Filmfonds
- Raad voor Cultuur
- Amsterdamse Kunstraad
- VSB Fonds
- Rotterdam Festivals
- Federatie Cultuur
- Cultuur en Creatief Inclusief
- Boekmanstichting
- Hogeschool Leiden
- Woonstad Rotterdam
- Theater Inclusief
- VSCD
- NAPK
- SCP
- Het Nationale Theater
- Museumvereniging
- Willem de Kooning Academie
- Codarts

EXTERN: CULTURELE INSTELLINGEN

- Cultuurplaninstellingen
- Cultuur Concreet (in 2019 nog Cultuurplaninstelling)
- KCR (in 2019 nog Cultuurplaninstelling)
- Gremium Directeurenoverleg
- Gremium Coalition of the Willing (Cultuurplaninstellingen)
- Gremium Culturele Vernieuwers (brief 2017)
- Gremium klankbordgroep Erasmus Onderzoek 2017 (waaronder Olga Smit)
- Organisaties buiten het cultuurplan
- Grassroots organisaties
- Makers, kunstenaars, creatieve ondernemers

INTERN

- Raadsleden
- Commissie(s) en externe adviseurs
- Bureau
- Bestuur RKS

Activiteiten en effecten mbt stakeholder gemeente

Wanneer	Activiteit	Effect
8-2017	Telefonisch contact RRKC met gemeente. Diversiteit als thema blijkt niet belegd bij ambtenaar	
8-2017	Oriënterend gesprek Olga Smit die thema krijgt toebedeeld. Belang van Diversiteit bevraagd door gemeente.	Thema belegd/geagendeerd bij gemeente (of gemeente op z'n minst geattendeerd).
3-2018	Diversiteit onderwerp tijdens Politiek Cultuurdebat	
7-2018	Said Kasmi volgt Pex Langenberg op. Kasmi laat zich meer dan Langenberg voorstaan op affiniteit met onderwerp.	
8-2018	Adviesaanvraag B&W aan RRKC over Diversiteit	
3-2019	RRKC biedt het advies aan de wethouder aan in Bird. De wethouder sprak zelf over diversiteit en ging tijdens de presentatie anderhalf uur lang in gesprek met aanwezigen en sprekers over het thema	Uitwisseling tussen wethouder en veld over het thema.
5-2019	Reactie wethouder op advies: - Onderschrijft urgentie 'ten volle'. - Zegt 'waar mogelijk' aanbevelingen RRKC over te nemen in Uitgangspuntennota.	
5-2019	Wethouder spreekt tijdens presentatie advies. Hij onderschrijft belang Diversiteit	
6-2019	Verschijsing Uitgangspuntennota '21-'24	Wethouder neemt aanbevelingen advies RRKC over in Uitgangspuntennota. 1. Inclusiviteit krijgt aparte paragraaf en toegepast op de cultuursector, kunst- en cultuurbeoefening in de vrije tijd, kunst en cultuur in de lokale infrastructuur en het binnenschoolse cultuuronderwijs. Ook de Code krijgt eigen paragraaf. 2. Aan advies wordt gerefereerd (p. 38). 3. Code wordt verplicht: pas toe en leg uit. 4. Tekst suggereert dat advies aanleiding is van deze verplichting ("Wij sluiten aan bij de constatering van de RRKC...", p. 38).
7-2019	Wethouder stuurt brief aan Culturele instellingen en doet daarin oproep tot meer diversiteit met name op gebied van de P van Personeel	
9-2019	Verschijsing Handleiding aanvragen Cultuurplan	Punten uit uitgangspuntennota die wethouder ontleende aan advies RRKC worden geconcretiseerd.

		1. Onderschrijving van de code is verplicht. 2. Toepassen en beschrijven acties mbt de code is verplicht.
--	--	---

Beschrijving van de effecten bij stakeholders gemeente

- Reactie wethouder op advies is positief en ondersteunend.
- Aan het advies wordt gerefereerd in de Uitgangspuntennota: er wordt inhoudelijk ingegaan op het advies.
- Aanbevelingen uit het advies zijn geïmplementeerd in het beleid.

Activiteiten rond advies De stad is meervoud

Wanneer	Activiteit RRKC	Effect
2017	Groepsgesprekken	
2017	Erasmusonderzoek I (toepassing code)	
2017	Presentatie Diana Chin-A-Fat, HNI, over onderzoek Inclusiviteit	
2017	Werkbijeenkomst (met presentatie onderzoeksresultaten)	Deze bijeenkomst ontspoorde in (achteraf) goede zin. Makers en organisaties uit de grassroots gaven in directe bewoordingen hun grens aan mbt meedenken over inclusiviteit: men was het zat daartoe te worden opgeroepen. Zij legden de verantwoordelijkheid voor het inclusiever maken van de sector bij de gevestigde orde. Binnen het hoog oplopende debat in de stad kan deze bijeenkomst - waarin gevestigd en grassroots samenkwamen - wellicht gezien worden als een breekpunt in de mindset van de grassroots: goede bedoelingen van de gevestigde orde volstonden niet meer.
2018	Politiek Cultuurdebat	
2018	Presentatie Rento Zoutman Boekmanstichting Inclusiviteit https://www.boekman.nl/activiteit/28-mei-lezing-cynthia-dekker-en-rento-zoutman/	
2018	Initiatief RRKC voor Landelijk overleg	Voor het eerst trekken organisaties samen op in het maken van beleid mbt inclusiviteit. Het overleg startte met een combinatie van adviesorganen, fondsen, kennisinstellingen, brancheorganisaties en enkele instellingen. Het overleg werd bekend en populair en is anno 2021 gegroeid van ongeveer 10 deelnemers naar ongeveer 30. O.a. gemeenten en LKCA hebben zich aangesloten.
2019	Presentatie advies - debat Inclusiviteit	
2019	Erasmusonderzoek II (Implicit bias)	
2019	Bijeenkomst Governance & inclusiviteit met Glenn Helberg in de Pauluserkerk.	Deze bijeenkomst creëerde 'buzz' in de sector: de bijeenkomst was 'overboekt' en Glenn Helberg maakte

		emoties los bij deelnemers met zijn keynote. Twee jaar later wordt door het veld nog aan deze bijeenkomst gerefereerd.
--	--	--

Beschrijving van de effecten bij stakeholders culturele instellingen

- Op basis van de cultuurplanaanvragen concludeert de RRKC dat de aanbevelingen uit het advies nog onvoldoende zijn overgenomen door het gros van de culturele instellingen. In de meeste aanvragen voor de Cultuurplanperiode 2021-2024 ontbreken zowel een visie, als ambities en een plan van aanpak voor inclusiviteit. Organisaties zeggen opvallend vaak inclusiviteit 'in het DNA' te hebben, maar beschrijven in hun meerjarenbeleidsplannen veelal intenties die zelden concreet worden gemaakt. Organisaties interpreteren inclusiviteit bovendien wisselend. Zo zijn er organisaties die vinden dat zij bij voorbaat inclusief opereren omdat ze internationaal programmeren of actief zijn op Rotterdamse scholen. Daarnaast vatten veel organisaties inclusiviteit op als culturele diversiteit, met als gevolg dat er binnen de aanvragen relatief weinig aandacht is voor verschillende vormen van seksualiteit en gender-diversiteit, ouderen of mensen met een beperking.

Beschrijving van de effecten bij stakeholders externe instellingen

- De Raad voor Cultuur gebruikt De Stad is meervoud als bron bij zijn advies over het thema (helaas niet genoemd of geciteerd).

Beschrijving van de effecten bij stakeholders intern

- Er is binnen raad, bestuur en bureau draagvlak om commissies, raad, bureau en bestuur te diversifiëren. In 2019 schakelde de RRKC Your solutions (Hatice Turkmen) in tbv het vervullen van de vacature van Office manager. In 2019 werd Binoq/Atana ingeschakeld mbt het diverser maken van de commissies voor het Cultuurplan.
- Er is besloten een interne training te volgen met adviseurs, bestuur en Raad om visie, ambities en plannen op het gebied van inclusiviteit te concretiseren (gepland najaar 2021)

Communicatie

1) Presentatie/Live-stream

Debat: 16 november: ca. 90 bezoekers in BIRD

[Video](#) (en versie 2) debatavond: 116 keer bekeken

2) Website

Bezoeken adviespagina's:

- rrkc.nl/de-stad-is-meervoud: 733
- rrkc.nl/inclusiviteit: 1.320
- rrkc.nl/2018/02/21/durf-te-kiezen/: 555
- rrkc.nl/advies_item/durf-kiezen-naar-dynamisch-rotterdams-kunst-en-cultuurbeleid/: 47

3) Pers & Free publicity

Algemeen Dagblad: Interview Wilma Gillis-Burleson (voorzitter adviescommissie):

<https://www.ad.nl/rotterdam/advies-rotterdamse-culturele-sector-moet-snel-diverser-worden~a3ec804f/>

Meldingen en referenties aan het advies:

Rekenkamer Rotterdam: Publieksbereik culturele instellingen:

<https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2019/07/R.O.19.02-opzet-publieksbereik-culturele-instellingen.pdf>

NRC - Maak kunst en cultuur in Rotterdam diverser en meer inclusief (ingezonden stuk Jacob v.d. Goot)

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/11/28/erken-de-diversiteit-ook-in-de-kunsten-a3981837>

Puntkomma – Reflectie op advies ‘De stad is meervoud’:

<https://www.puntkomma.org/artikelen/cultuur-in-meervoud>

De reactie van de RRKC op het artikel van Puntkomma:

<https://www.rrkc.nl/2020/01/31/reactie-artikel-puntkomma/>

Metropolis M - Iedereen wil urban zijn - Culturele omslag in de Witte de Withstraat:

http://www.metropolism.com/nl/features/40011_iedereen_wil_urban_zijn_culturele_omslag_in_de_witte_de_withstraat_reflections_26

Animatie

<https://vimeo.com/271689103>

670 keer bekeken

Filmpje Wilma Gillis-Burleson

<https://vimeo.com/389485383>

322 keer bekeken

Interview Jacob v.d. Goot, Rotterdam vandaag en morgen

<https://www.vandaagmorgen.nl/nieuws/rrkc-adviseert-over-een-inclusievere-cultuursector-en-debat-over-de-stad-is-meervoud>

Interview Diana Chin-A-Fat, IDEM

<https://catalogus.boekman.nl/pub/P19-0231.pdf>

Inhoudelijke bijdrage RRKC aan themanummer Boekman

https://www.rrkc.nl/wp-content/uploads/2018/06/Bm115_RentoZoutman.pdf

Artikel Algemeen Dagblad

<https://www.ad.nl/rotterdam/roep-om-meer-kleur-in-kunstsector~a41c219e/>

4 Artikelen Vers Beton (samenwerking)

<https://versbeton.nl/2018/03/diversiteit-in-de-cultuursector-deze-5-excuusjes-willen-we-niet-meer-horen/>

<https://versbeton.nl/2018/02/diversiteit-in-de-cultuursector-hoe-moet-het-wel/>

<https://versbeton.nl/2017/10/henry-timisela-en-dean-bowen-als-culturele-instellingen-echt-diversiteit-nastreven-dan-moeten-ze-ons-macht-en-zeggenschap-geven/>

<https://versbeton.nl/2017/10/waarom-de-rotterdamse-cultuursector-nog-steeds-niet-divers-genoeeg-is/>